

<p>Referat fra møte i</p> <h1>Kontaktgruppen</h1> <p>mellom Human-Etisk Forbund (HEF) og Mellomkirkelig råd (MKR) for Den norske kirke</p>	<p>Mandag 31. mai 2021 kl. 13.00 – 14.30</p> <p>Sted: <i>Teams – digitalt møte</i></p>
<p>Tilstede:</p> <p><u>HEF:</u> Trond Enger, Marit Øimoen, Didrik Søderlind og Lars-Petter Helgestad, Ina Nygård Mossin, internasjonal fagansvarlig (tilstede på sak 1) <u>MRK:</u> Steinar Ims, Oddbjørn Leirvik, Peder Gravem og Berit Hagen Agøy</p> <p>Meldt forfall:</p> <p><u>MRK:</u> Halvor Nordhaug, Ingeborg Sommer <u>HEF:</u> Tom Hedalen, Øistein Sommerfeldt Lysne (avtroppende leder av Humanistisk Ungdom), Sina Inngjerdingen (ny leder av Humanistisk Ungdom)</p>	

Ordstyrer & referent: Steinar

Saksliste:

1. HEF og Dnk om utenrikspolitikk og menneskerettigheter
2. Mandat for Kontaktgruppen mellom HEF og MKR, Dnk
3. Høstens seminar
4. Høstens møter

1. HEF og Den norske kirke inn i debatten om norsk utenrikspolitikk og menneskerettighetene?

Fra møteinnkallelsen:

HEF sendte 3. mai ut et spennende forslag til opprop blant tros- og livssynsledere i Norge angående Norges relasjon til Kina og Kinas behandling av uigurene (brevet fra Tom Hedalen):

Kjære tros- og livssynsledere,

Siden april 2017 har myndighetene i Kina iverksatt kraftige tiltak for å kontrollere den uigurske minoritetsbefolkningen. I Øst-Turkestan (Xinjiang) er minst én million uigurer internert i arbeidsleirer, hvor de utsettes for hjernevask, tortur, tvangssterilisering og tvangsarbeid.

Samtidig har uiguriske minnesmerker, moskeer og kulturelle symboler blitt revet og ødelagt i raskt tempo de siste årene. Kinesisk har erstattet uigurisk språk på barneskolene.

Flere land, bl.a. USA, Canada og Nederland har nå kalt valgt å kalle Kinas behandling av uigurene for et folkemord. Om man kaller det et folkemord eller ikke, dokumentasjonen av Kinas overvåking, forfølgelse, internering, tortur og tvangssterilisering av uigurene er svært omfattende. Se for eksempel disse detaljerte rapportene fra New York Times, Amnesty og CNN.

Samtidig er Norge nå i ferd med å knytte seg enda tettere til Kina gjennom den planlagte frihandelsavtalen, i full viten om den brutale undertrykkelsen som uigurene lever under.

Vi kan ikke lenger lukke øynene for de systematiske overgrepene.

Human-Etisk Forbund ønsker med dette å be om deres tilslutning til et opprop fra ledere av tros- og livssynssamfunn i Norge, hvor vi sammen ber regjeringen vise at de tar uigurenas menneskerettighetssituasjon på alvor, og avslutte frihandelsforhandlingene med kinesiske myndigheter.

Samtlige ungdomspartier (minus FpU) tok i februar i år til orde for det samme. Det kan ikke være slik at det kun er ungdomspartiene som tar Norges internasjonale menneskerettighetsforpliktelser alvorlig.

Jeg hører gjerne tilbake fra dere, både kommentarer til selve teksten, og tilbakemelding om tilslutning. Human-Etisk Forbund ønsker at så mange som mulig kan stille seg bak teksten, og arbeidet med teksten vil derfor skje fortløpende, og i dialog med alle parter.

Vi ber om tilbakemelding i løpet av to uker, senest i løpet av 18. mai. Etter dette sender HEF oppropet med tilsluttede navn til Utenriksdepartementet. (Gi beskjed hvis noen har behov for mer tid!)

Vennlig hilsen

Tom Hedalen, styreleder i Human-Etisk Forbund

Utkast til vedlagt opprop lød som følger:

Opprop om uigurenas menneskerettighetssituasjon

Dokumentasjonen av Kinas overgrep mot uigurene er svært omfattende.

Siden april 2017 har Beijing-myndighetene iverksatt kraftige tiltak for å kontrollere den uiguriske minoritetsbefolkningen. I Xinjiang-provinsen er minst én million uigurer internert i arbeidsleirer, hvor de blant annet utsettes for hjernevask, tortur, tvangssterilisering og tvangsarbeid.

Samtidig har uiguriske minnesmerker, moskeer og kulturelle symboler blitt revet og ødelagt i raskt tempo de siste årene. Kinesisk har erstattet uigurisk språk på barneskolene.

Til tross for omfattende dokumentasjon av systematiske overgrep mot den uiguriske minoritetsbefolkningen, er Norge nå i ferd med å knytte seg enda tettere til Kina gjennom den planlagte frihandelsavtalen.

Som ledere av tros- og livssynssamfunn i Norge har vi et ansvar for å si ifra når regjeringens handlinger bryter med det vi mener er våre felles grunnleggende verdier.

Vi ber med dette regjeringen om å ta den alvorlige menneskerettighetssituasjonen til uigurene på alvor, og revurdere frihandelsforhandlingene med Kina.

Signert av:

Tom Hedalen, styreleder i Human-Etisk Forbund

Oppfordringen ble diskutert i Mellomkirkelig råds stab og i Bispemøtet. Vi kom med følgende svar 6. mai:

Hei,

Takk for forespørsel om å undertegne oppropet om menneskerettighetssituasjonen til uigurene. Vi har vurdert det nøye og kommet til at Den norske kirke ikke undertegner det. Vi deler HEFs bekymring for situasjonen for uiguruene og ønsket om et sterkt menneskerettighetsengasjement fra norsk side. Men vi synes oppropet er for kortfattet i beskrivelsen av Norges rolle og om hvorledes frihandelsavtalen kan være et virkemiddel i menneskerettighetsarbeidet. Skal vi si noe sammen som tros- og livssynsledere til norske myndigheter, trenger vi en noe mer utfyllende analyse.

Vi tar gjerne et prat med dere om situasjonen i Kina og om hvordan norske tros- og livssynsledere kan påvirke norsk politikk.

Hilsen Olav og Berit

Kontaktgruppen har tidligere snakket litt sammen om felles engasjement for menneskerettigheter i ulike deler av verden (inkludert Norge). Vi gir utfordringen til en uforpliktende samtale om hvordan et slikt felles engasjement kan tas videre (ref. oppfordringen fra HEF over og Berit og Olavs svar fra Dnk).

Fra møtet:

Ina Nygård Mossin var tilstede og orienterte om bakgrunn for brevet fra HEF og hvilken respons brevet fikk. Hun sa også litt om videre arbeid i HEF (også i samarbeid med andre som f.eks. Dnk) om slike saker.

Berit Hagen Agøy responderte og fortalte litt mer om bakgrunnen for MKRs respons og bakgrunn for ikke å støtte oppropet i denne runden. MKR er ikke negative til slike felles opprop i fortsettelsen, men ønsker å komme inn i prosess rundt et slikt opprop noe tidligere.

Positiv respons om samarbeid på dette feltet (internasjonalt menneskerettighetsfokus) i fortsettelsen. Her har vi gode erfaringer fra tidligere (sist med opprop og brev til regjeringen om situasjonen i Egypt for ateister).

---

2. Spørsmål om tekst med mandat for Kontaktgruppen

Fra møteinnkallingen:

Kontaktgruppen har ikke en felles mandattekst. Det har kommet innspill fra gruppen om at dette er interessant å se på i fellesskap. Er det behov for et slikt mandat?

Didrik har utformet følgende begynnelse/utkast som vi kan diskutere videre i gruppen:

Mandat for Kontaktgruppen mellom HEF og MKR

Kontaktgruppen ble opprettet i 2014 og består av ...

Kontaktgruppens formål er

Opprettholde og forbedre dialogen mellom HEF og Dnk, for å bedre forstå hverandre og våre livssyn.

Tilrettelegge for samarbeid i saker vi kan stå sammen om, og unngå unødige konflikter og misforståelser i saker vi er uenige om.

Å sammen bli enda bedre bidragsyttere til norsk livssynsliv.

Kontaktgruppens oppgaver er

Samle deltagerne i kontaktgruppen til møte fire ganger i året (eller etter behov).

Gjennomføre seminarer og andre arrangementer, gjerne i samarbeid med andre aktører.

Til orientering legger vi ved fra Mellomkirkelig råd sin side sakspapiret til MKRs møte i november 2018 der nettopp mandat for gruppene ble drøftet: https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/mellomkirkelig-rad/2018/sakspapirer%20november/mkr%2033_0_mandater%20for%20kontaktgruppene.pdf

Vedtaket fra dette sakspapiret er kanskje ikke så interessant i denne sammenheng, men dere kan finne det her: https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/mellomkirkelig-rad/2018/protokoll_mkr-28_29_november_2018.pdf

Ellers har vi ved reetablering av kontaktgruppen med Islamsk Råd Norge kommet fram til felles «retningslinjer» for gruppen – som er nesten likelydende med mandat for Kontaktgruppen vi har med Muslimsk Dialognettverk (MDN). Legger ved sistnevnte for å illustrere hvordan teksten her ser ut:

MDN og MKR er enige om følgende «retningslinjer» for Kontaktgruppens arbeid og sammensetning (fra 2019):

- Kontaktgruppen er i utgangspunktet nedsatt for en periode på to år. Hvordan prosess rundt sammensetning blir etter dette står litt åpent.
- Mellomkirkelig råd oppnevnte de kristne medlemmene på sitt møte 5.-6. mars 2019. Ny oppnevning for nye to år skjer 2.-3. februar 2021. De kristne medlemmene er i prinsippet oppnevnt som personlige medlemmer med unntak av Steinar Ims som er med i gruppen «ex officio» (i kraft av stilling) som seniorrådgiver i MKR og sekretær fra kristen side.
- Kontaktgruppen består nå av fire medlemmer fra muslimsk og fire fra kristen side (se oversikt nedenfor).
- I Kontaktgruppen har vi mulighet for å invitere inn en «gjest» til hvert møte fra både muslimsk og kristen side – enten som del av et samarbeid (f.eks. om vi ønsker besøk fra ungdomsledere i organisasjonene eller besøk fra en region eller del av landet som ikke til vanlig er med i gruppen), eller uavhengig av hverandre.
- Kontaktgruppen ønsker jevn møteaktivitet og fokus på både personlig kjennskap til hverandre, fokus på spiritualitet og Gudstro og at aktuelle saker kan diskuteres på møtene. Fra muslimsk side er det ingen ønsker om fellesuttalelser, men Kontaktgruppen ønsker å finne en form som gjør det mulig å være aktuelle i mediebildet i aktuelle saker.
- I Kontaktgruppen har vi et felles ønske om å arrangere en muslimsk-kristen konferanse/seminar i løpet av 2020 (dette ble satt på vent på grunn av Koronasituasjonen). Vi ønsker at kontaktgruppen skal «eie» arrangementet, men gjerne samarbeide med andre organisasjoner om gjennomføringen av det. Vi ønsker å sette ned en muslimsk-kristen arbeidsgruppe som kan ta et hovedansvar for dette arrangementet.

Fra samtalen:

Gruppen liker ideen om å utvikle et mandat for arbeidet i Kontaktgruppen. Her er det nyttig med en samtale om arbeid i gruppen og hva som ligger i navnet «Kontaktgruppe» (skal dette f.eks. endres som følge av et slikt mandat?).

Videre arbeid:

Berit kommer med innspill til Didriks tekst. Jobber videre med teksten til neste møte.

---

3. Seminar til høsten

Vi tar dette opp til høsten.

Sak 4: Neste møter (her er det sendt ut møteinnkalling til alle):

- **onsdag 15. september kl. 13.00 – 15.00**
- **mandag 22. november kl. 13.00 – 15.00**

Møtet ble avsluttet kl. 14.30

E-postlister til Kontaktgruppens medlemmer:

HEF:

- Didrik Søderlind<Didrik.Soderlind@human.no>;
- Trond Enger<Trond.Enger@human.no>;
- Lars-Petter Helgestad<Lars-Petter.Helgestad@human.no>;
- Øistein Sommerfeldt Lysne<oistein.lysne@human.no>;
- Marit Øimoen<marit.oimoen@human.no>;
- Tom Hedalen<tom.hedalen@vegvesen.no>;
- Tom Hedalen<tohed@online.no>;
- Sina Inngjerdingen<sina.inngjerdingen@human.no>;

MKR:

- Berit Hagen Agøy<ba777@kirken.no>;
- Oddbjørn Leirvik<oddbjorn.leirvik@teologi.uio.no>;
- Halvor Nordhaug<hn588@kyrkja.no>;
- Peder Gravem<peder.gravem@mf.no>;
- Ingeborg Sommer<is297@kirken.no>;
- Steinar Ims<si379@kirken.no>;